

HUR FRENNINGE BLEV ÄGARE TILL ÅKERJORD I U.S.A.

Många gåvor och donationer har Frenninge kyrka och församling fått mottaga under tidernas lopp. Men märkligare än de alla, är den donation som församlingen fick mottaga 1976.

I Frenninge församling och Skumparps by föddes för mer än 100 år sen i ett bondehem en son Anders Persson. Han växte upp och ägnade sig bland annat åt dikning av åkermark. Men tiderna var dåliga och företaget gick med förlust. 1905 beslöt Anders Persson att som så många andra före honom resa till Amerika och där bryta sig en ny framtid.

Han tog anställning som skogsarbetare. Detta var ett mycket hårt arbete och svårigheterna ökades av att där fanns anställda från många olika nationer och kamratskapet var långt ifrån det bästa. De sanitära villkoren var nästan outhärdliga och det hände att vilda slagsmål kunde uppstå om ett handfat. Ohyra bidrog ytterligare till de odrägliga förhållandena. Att Anders Persson, som kom från en helt annan miljö, led svårt att ständigt bevittna allt detta säger sig själv.

Men så en dag läste han i en tidning, att amerikanska staten delade ut jordlotter om 75 eller 150 tunnland utan kostnad till dem, som ville bryta präriemark i North Dakota. Och Anders Persson anmälde sig och erhöll en lott om cirka 180 tunnland. Han hade då arbetat i skogen ett par års tid. Nu började han bryta marken, där indianerna bott och hjordar av bisonoxar dragit fram över grässlätterna och fallit för deras pilar.

Även nu var det hårda år, men med stark vilja och sega krafter satte han igång att som den förste plöja och uppodla marken. Och de första åren bodde han ute på farmen i en jordkula. Han skaffade sig ett par hästar och nödvändiga jordbruksredskap. Han byggde sig ett hus i trä och skaffade sig fästmö, men det blev aldrig något äktenskap av.

Långt ute i de väldiga vidderna där knappast något träd finns ligger denna åkerjord, någon mil från närmaste samhälle Hettinger.

När jorden odlats upp bar den sina första skördar av prima vete och god lön åt sin idoge odlare. Jorden är mycket bördig. Främst odlas vete, men vissa år anbefaller staten att korn skall sås. Även majs kan med fördel växa här. Klimatet är om sommaren mycket hett och nederbörden då ringa. Vid snörika vintrar och rikliga vårregn ökas växtkraften så mycket mera. För att jorden inte skall uttorkas av sommarhettan och de varma vindarna, som fritt sveper fram sås här tunt och hela fältet, som utgör en enda åker odlas så att remsor om cirka 30 meters bredd odlas det ena året, medan övrig mark ligger i träda. Jorden som består av kraftig lera och djup mylla är alltså mycket bördig och bär skördar av yppersta

kvalitet tack vare de heta somrarna. Det är tänkbart att i en framtid ordna med bevattning från floder och detta skulle höja avkastningen oerhört. Men med så stor tillgång på åkerjord och överskott i produktionen med sämre spannmålspriser, som redan föreligger nöjer man sig än så länge med de resultat man redan uppnår. Och Anders Persson började bli en förmögen man.

Men då han inte hade nötkreatur eller byggnader därute, flyttade han in till närmast större samhälle, som heter Bowman, ett ord som påminner om indianerna som bågskyttar. Vad annars beträffar boskapsskötseln, så driver hjordarna av nötkreatur över de vidsträckta betesmarkerna. Inga ladugårdar finns utan endast enkla skydd för djuren, som får klara sig bäst de kan.

Åter till Anders Persson. Han blev nu "trottoarbonde". På våarna tog han ut till sin farm, som ligger fem mil från Bowman, beredde jorden och sådde. Hela vårbruket var över på några veckor och på hösten bärgades skörden lika fort. Veten inlämnades till en spannmålsfirma i Hettinger, som farmarna är delägare i.

Anders Persson levde ett sparsamt liv och visade sig vara ett affärsgeni. I Bowman drev han vid sidan om jordbruket en hotellrörelse med stor framgång. Och nu kunde han undan för undan köpa mera jord, som han i sin tur utarrenderade. Till slut blev han ägare till 1.300 tunnland åkermark. Hans förmögenhet växte till miljonbelopp.

Men åren gick. Ofta tänkte han på Frenninge och barndoms hemmet i Skumparp och på modern, som var en trogen kyrkobesökare. Genom brevväxling stod han i kontakt med sina släktingar, men efterhand upphörde den. Och då man inte på årionden fått något livstecken från honom blev han dödförklarad.

Det blev för honom så som Verner von Heidenstam skriver: "Jag längtar marken, jag längtar stenarna där barn jag lekt". Och en vacer dag uppenbarade han sig i Frenninge prästgård för att bli kyrkoskriven i Skumparp. I kyrkoböckerna stod att han var dödförklarad och han måste legitimera sig för att på nytt kunna skrivas in i församlingen. Så skedde också.

Han kom som miljonär och sökte nu placera en del av sin förmögenhet i fast egendom. Han såg sig om efter en större gård i Frenninge, men lyckades icke förvärva någon. Då flyttade han till Hörby, där han köpte sig en villa och levde där ett stilla liv och i all enkelhet. Ytterligare köpte han en större fastighet där och hade många hyresgäster. Flera gånger besökte han Bowman och såg om sina egendomar.

Svenskamerikanen Anders Persson.

Men han hade nu hunnit bli gammal och då han inte hade familj testamenterade han huvuddelen av sin förmögenhet till släktingar.

Frenninge församling hade han aldrig kunnat glömma och donerade 80.000 kronor till ny orgel i kyrkan. Vidare var han beredd att skänka tomt med mera till den planerade nya skolan för Frenninge och Vollsjö, men med villkor att den skulle ligga i Frenninge på gränsen till Vollsjö, men det blev ett annat förslag som gick igenom.

I sitt testamente hade han ytterligare kommit ihåg Frenninge kyrka och församling och donerat sin fastighet om 180 tunnland åker i North Dakota. Det var den mark, som han en gång själv fått och uppodlat. Och den äges nu sedan 1976 av församlingen. Den stiger ständigt i värde, då man nu börjat uppodla mer och mer mark av prärien. Den årliga avkastningen är omkring 10.000 kronor, sedan arrendatorn fått sin del. Församlingen äger rätt att sälja tillbaka fastigheten, dock först efter 50 år räknat från 1976. Anders Perssons omtanke om Frenninge församling skulle visa sig vara ännu större, han testamenterade nämligen också sin egen villa i Hörby, som församlingen sen försålde för cirka 150.000 kronor.

Vid sin bortgång var han 93 år och ligger begravd på Frenninge kyrko-

gård. Minnet av denne hedersman, hans framgångsrika, växlingsrika liv, hans generositet mot Frenninge skall alltid bevaras här i stor tacksamhet.

Så har detta unika skett, att en svensk kyrkoförsamling blivit ägare till en större farm i U.S.A. År 1976 hade dåvarande kyrkoherden i Frenninge och stiftssekreteraren i Lunds domkapitel den stora glädjen och förmodligen att på ort och ställe bese den nya jorden och träffa alla de vänliga människor, som därinne har hand om och förvaltar den till fromma för församlingen och teckna kontrakten. Och för denna resa tillgodoräknades församlingen ännu ett års arrende.